

Els gols de la construcció

El València CF ja té nou estadi. El va presentar el divendres passat, dia 10, en un acte multitudinari després de dos anys i mig d'un camí tortuós, fercit de preguntes, incògnites, marxés enrere i il·lusions, el president de l'entitat, Juan Bautista Soler. Per al constructor i promotor valencià, l'acte de presentació en el Museu Príncep Felip representava la culminació d'una etapa al capdavant d'un València del qual, segons va afirmar quan fa tres anys es convertí en màxim responsable de la societat anònima, mai en "trauria profit personal".

Com en el cas del València, són moltes les aficions de casa nostra que han vist com les directives dels clubs de futbol s'encimbellaven en empresaris lligats al món de la rajola. Vicenç

Amenaçats pels deutes i pressionats per un mercat de fitxatges sobredimensionat, els clubs de futbol, encapçalats per l'"elit de la rajola", han convertit les operacions urbanístiques en l'epicentre de la seua activitat.

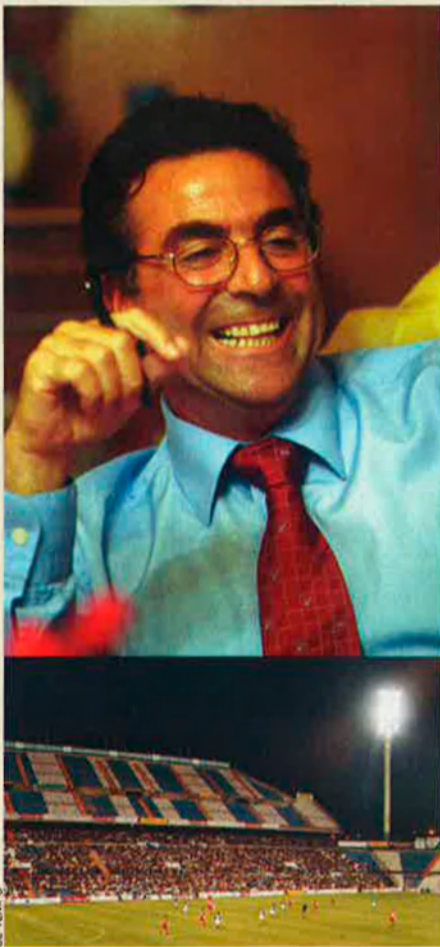
Grande (Mallorca CF), Enrique Ortiz (Hércules d'Alacant) o José Luís García (Nàstic de Tarragona) són exemples que, com en el cas de Soler, demostren l'íntim lligam que en l'últim lustre han cosit el món del futbol amb el de la construcció.

Diners criden diners. És la màxima que utilitzen els especialistes en la matèria, per als quals resulta "natural" que les directives dels clubs –si bé caldria referir-se a societats anònimes esportives–, llocs històricament ocupats per persones de solvència econòmica i cert estatus social, avui es reserven a constructors i promotors amb els recursos suficients per esdevenir accionistes majoritaris de les entitats. En aquesta ascensió cap als màxims llocs de responsabilitat dels clubs, els interessats solen adduir el seu "amor pels colors", alhora que branden el corresponent carnet de soci amb data anterior a la primera comunió. Això no lleva, però, que el seu interès pel món de la pilota

El Mestalla d'Alacant

La moda dels constructors i promotors immobiliaris dedicats al món de l'esport i, concretament, al futbol també arribà fa anys a Alacant. Enrique Ortiz, l'empresari que gestiona més plans d'actuació urbanística amb milers d'habitatges a la capital del sud del País Valencià, es va convertir fa més d'un lustre en accionista majoritari de l'Hércules, el principal club de la ciutat. Ortiz, a més, va entrar a l'entitat per mà de l'alcalde Alperi i com a salvador. En aquell moment, l'Hércules es trobava en una complicada situació econòmica i social. Des d'aleshores, Enrique Ortiz, que mai no havia anat al futbol, ha estat un dels adjudicatari principals del consistori alacantí. El passat mes d'abril l'empresari va aconseguir el contracte per dur a terme el pla urbanístic més gran de la història d'Alacant, al barri de Rabassa, on es preveu la construcció de 15.278 habitatges. Podria passar a Alacant el mateix que a València amb Mestalla? L'operació, tot i que encara està en fase embrionària, està en marxa. L'estadi Rico Pérez s'ha quedat en una zona envejable de la ciutat. A la part més alta del barri de Sant Blai i al peu del Mont Tossal, el solar del camp és un lloc desitjat per promotors i negociants.

Fins ara, l'estadi tenia una doble protecció. D'una banda, la seua qualificació com a zona dotacional esportiva al planejament general de la capital alacantina. I de l'altra, que la propietat del recinte era municipal. Sota mandat socialista, l'Ajuntament d'Alacant va intentar injectar fons econòmics a la tresoreria de l'Hércules i va comprar l'estadi. Però

Enrique Ortiz, principal accionista de l'Hércules. A sota, el Rico Pérez.

Aniceto Benito, també constructor i expresident provincial del PP, fou president del Benidorm CE i, després, també de l'Hércules. Sembla, clarament, que el futbol atrau la rejola.

aquest segon element de protecció té data de caducitat. L'alcalde Alperi ha optat per treure a la venda el Rico Pérez per 10 milions d'euros. El concurs es convocarà cap a final d'any i, en qüestió de mesos, el José Rico Pérez tornarà a la propietat privada.

Enrique Ortiz, accionista principal de l'Hércules, i el president del club, Valentín Botella, que també té un bon grapat de participacions del club i que també es dedica al negoci urbanístic, ja han anunciat que l'entitat optarà a comprar el camp de futbol. Només restaria, com en el cas de Mestalla, una requalificació urbanística que deixaria l'Hércules en una immillorable situació financera. Alperi ja ha dit públicament que la ciutat necessita més empresaris com Enrique Ortiz. La decisió, és clar, ja ha originat tota mena de reaccions a la capital alacantina.

De tota manera, Ortiz no és l'únic promotor urbanístic i constructor del sud del País Valencià amb aficions futbolístiques. Fins fa poc més d'un any, l'empresari Antonio Solana, propietari del Grup Nuepro i com ara Enrique Ortiz estretament lligat a l'alcalde Alperi, era el president de l'Alacant CF, l'altre gran club de la ciutat. I, anteriorment,

A. V. Santamaría

tinga també a veure amb els interessos particulars. "Les presidències dels equips de futbol donen una magnífica projecció pública que altrament seria difícil d'aconseguir", explica el professor de Dret Mercantil de l'ESADE, Juan Ignacio Sanz, qui considera que aquesta ascendència social i empresarial compensa el fet que "el càrrec de president no siga remunerat". En aquesta mateixa línia es manifesta Josep Maria Gay, professor d'Economia

Financera de la Universitat de Barcelona, qui ho explica gràficament: "Les caceres del Pardo d'abans són ara a les llotges dels estadis." Per a Gay, l'ascensió a la presidència d'un club de futbol confereix "reconeixement social", facilita els negocis i permet donar a conèixer la teua empresa. "Només cal mirar l'exemple de Florentino. Quan va entrar en el Reial Madrid, la seua constructora ACS tenia uns resultats. Quan se'n va anar, era la segona

constructora d'Europa", explica. El *quid* de la qüestió està, doncs, a saber fins a quin punt els interessos particulars no estan per damunt dels del club. Per a Sanz, els objectius dels presidents són "transparentes i lícits", la qual cosa no lleva, segons Gay, que els aficionats no hagen d'estar alerta per assegurar-se que "els directius no s'aprofiten del càrrec". "Sempre que no es faça un mal ús, no em sembla malament que els responsables principals en el futbol si-

CLUB ESPORTIU MALLORCA / MALLORCA

Del Grup Drach al baló

Des que la llei obligà el Club Esportiu Mallorca a convertir-se en Societat Anònima Esportiva (SAE), la història del club ha estat molt moguda. En principi, un grup d'empresaris mallorquins, liderats per Miquel Dalmau, metge i copropietari d'una clínica, intentaren que les accions fossin comprades per milers de ciutadans. Fracassaren. Aleshores va aparèixer Antoni Asensio, el propietari del Grup Zeta. Comprà la majoria d'accions. Però en morir Asensio, el seu fill no volgué mantenir l'empresa futbolística. L'agost del 2004 un propietari d'empreses d'oci nocturn, Bartomeu Cursach, es va fer amb el 40% de les accions. Al cap d'un any les va vendre. Fou en el moment en què el constructor i promotor immobiliari Vicenç Grande comprà el paquet més gran d'accions, tot i que encara no arribà a ser president. Al cap d'un any assolí el somni. De desconegut propietari del Grup Drach, una de les empreses més actives en omplir Mallorca de ciment, passà a la presidència del club. Enguany, Grande s'ha fet amb més accions, controlant ja el 80% del total de l'empresa esportiva. Al mateix temps, el seu amic Miquel Llabés Feliu, també constructor –de l'empresa Llabrés Feliu, una de les protagonistes principals, juntament amb la de Grande, del boom constructiu que viuen les Balears–, entrava com a accionista de la societat. El Mallorca quedava ja en mans

dels dos representants més importants de la nova aristocràcia del maó: els constructors i promotors immobiliaris.

Actualment Grande pretén dur endavant una gran operació urbanística. Vol que l'Ajuntament de Palma li permeti reformar l'estadi de Son Moix, de titularitat pública, per adossar-hi almenys una gran torre d'oficines i comerços. Si no pot ser a l'estadi, Grande proposa que li permetin fer un nou camp, amb una, dues o fins i tot tres torres incloses, a tres localitzacions alternatives. En tots els casos les normes urbanístiques impedeixen el projecte, per a la qual cosa per dur-lo a la pràctica seria imprescindible fer un urbanisme a

Una imatge de l'estadi de Son Moix, de titularitat pública, on Vicenç Grande (a la dreta) vol construir una gran torre d'oficines i comerços.

la carta dels interessos empresarials del senyor Grande. L'oposició de Palma –PSOE, EU-Verds i PSM– recelen dels plans del constructor i, a l'espera de més informació concreta, s'hi oposen.

Miquel Payeras

guen constructors”, assegura aquest professor de la UB, qui creu que poden “aportar la seua experiència en desenvolupaments urbanístics” en la gestió dels clubs.

Reclassifica i classifica't. L'entrada de la rajola al món del futbol ha estat paral·lela a la proliferació d'operacions urbanístiques impulsades pels equips de futbol, en una senda que va començar a marcar el 2001 Florentino Pérez amb la venda de la ciutat esportiva del Reial Madrid. Des d'aleshores, els grans fitxatges, els triomfs i les derrotes rivalitzen en protagonisme amb els trasllats d'estadis, les reclassificacions de terrenys o la construcció de

ciutats esportives. La gestió del patrimoni immobiliari del club ha esdevingut per a la majoria d'equips una qüestió cabdal.

“El món del futbol ha canviat molt –explica Gay–, hem passat d'un club d'àmbit eminentment local, amb una publicitat estàtica i subjecta als socis, a un nou model de club molt més dimensionat que es converteix en un vehicle mediàtic. Des de fa algunes dècades, s'ha generat una bola econòmica que mou grans inversions i necessitats d'ingressos, que ja no poden estar monopolitzats en els socis.” Segons l'estudi *Impacte del futbol professional en l'economia espanyola*, de la Lliga de Futbol Professional, l'esport rei va generar

el 2003 l'1,7% del PIB i genera uns ingressos a l'estat de 821 milions d'euros i 66.000 llocs de treball.

A la generació d'aquesta “bola econòmica” ha contribuït decididament el canvi copernicà que va implicar la llei de l'esport del 1990, que va obligar tots els clubs de futbol a convertir-se en societats anònimes regides pel dret mercantil i amb un capital social dividit en accions. L'objectiu era sanejar els comptes dels clubs, que, en el cas dels de Primera i Segona Divisió, arrossegaven un deute de 35.000 milions de pessetes. Els resultats, però, no han estat ni de bon tros els esperats: la febre pels fitxatges multimilionaris en un mercat inflacionista, uns ingressos per

A primera, amb l'empenta de la construcció

Tarragona no és cap excepció en el manteniment dels vincles entre el futbol i el negoci del totxo. L'impulsor principal del Nàstic, en el seu darrer i reeixit viatge cap a l'elit, va ser el constructor José Luis Garcia, que va presidir el club i va abocar-hi esforços fins que va aconseguir l'ascens a Segona A l'any 2001. L'equip tornà a baixar la temporada següent, però el salt qualitatiu, quant a ambició i suport social, ja estava fet, i ara els tarragonins són a Primera, gràcies a aquella empenta inicial i posteriorment a la mà de Josep Maria Andreu, empresari del transport i actual president. Garcia, figura propera a l'alcalde convergent Joan Miquel Nadal i propietari d'una de les promotores immobiliàries principals de la ciutat, Construcciones José Luis, SA, també té en el seu poder aproximadament un 11 per cent de les accions del Nàstic SAE, quota que va assolir l'any passat en un gest legítim però polèmic, en superar en l'últim moment d'una subhasta pública el preu ofertat pels membres del consell d'administració del Nàstic per un paquet de participacions de l'Ajuntament. Garcia, d'altra banda, va ser esquitxat indirectament per l'escàndol urbanístic de Terres Cavades, que va obligar a dimitir el responsable municipal d'Urbanisme i exvicepresident del Nàstic Àngel Fernández, perquè el regidor i el seu germà tenien propietats a la zona on es projectava la construcció de prop de 5.000 habitatges, bona part dels quals els havia d'aixe-

car i vendre l'empresa de José Luis Garcia. Aquest ha hagut de declarar diverses vegades al jutjat per les denúncies de veïns de Terres Cavades afectats per expropiacions i fins i tot per les imputacions del fiscal contra onze persones relacionades amb el cas. El Departament de Política Territorial de la Generalitat va paralytizar la urbanització, mentre que el procés judicial continua en curs.

D'altra banda, actualment, el principal projecte immobiliari del club passa per la construcció d'un estadi nou, obra que assumeix l'Ajuntament, a la zona de Campclar. Per pagar-lo, però, es requalificaran els terrenys on actualment s'aixeca el Nou Estadi de Tarragona, a la partida de la Budellera, al costat mateix de la zona de Terres Cavades, per fer-hi pisos, que seran construïts per la mateixa firma adjudicatària de l'anomenada Ciutat Esportiva de Campclar. La idea inicial era que aquesta constructora, el nom de la qual encara no es coneix, hagués de fer un 30% d'habitatge protegit a la Budellera, però ara aquesta clàusula s'ha eliminat per por que el concurs d'obres de la ciutat esportiva quedi desert. Tot plegat no fa altra cosa que aprofundir en la interrelació entre el projecte esportiu i el sector de la construcció. De fet, d'entre els vuit membres més actius de l'actual consell d'administració del Nàstic, la meitat tenen negocis immobiliaris o hi tenen una relació molt directa.

L'actual estadi del Nàstic, construït l'any 1972, té data de caducitat.

Oscar Messeguer

“El patrimoni immobiliari, és a dir, l'estadi i els terrenys, s'ha convertit en el principal actiu dels equips de futbol”

a retransmissions esportives a la baixa i una gestió escassament professionalitzada ha portat que el deute dels equips de primera el 2004 ascendirà a 2.156 milions d'euros.

“El patrimoni immobiliari, l'estadi i els terrenys, s'ha convertit en el principal actiu dels equips de futbol”, explica Sanz, qui recorda que, a més, els estadis de futbol, construïts —molts— en la primera meitat del segle XX en les

zones que llavors eren els afores, han quedat avui ubicats en zones on el metre quadrat de sòl es paga a molt bon preu. Josep Maria Gay aposta per fer una “explotació coherent del patrimoni immobiliari”. “Amb una pilotada immobiliària, l'únic que s'aconsegueix és tapar un forat. El que cal fer és una operació que genere un ingrés regular”, aclareix, per a la qual cosa es necessita gestors al capdavant de les empreses

que “planifiquin a llarg termini”. Gay aposta perquè els nous estadis que planifiquen equips com l'Espanyol o el València siguin “llocs polivalents”, que no només s'omplen els diumenges a la vesprada, sinó que tinguen “zones recreatives, botigues...”, que generen un ingrés recurrent”. Equilibri, equilibri i equilibri és el que recomana Sanz per a les estructures financeres dels equips de futbol per garantir-ne la supervivència. “Però, no cal oblidar-lo”, remarca, “el futbol és un sector essencialment aleatori: al remat tot depèn senzillament que la pilota traspasse la línia de gol”.

Violeta Tena